

## Nieres vēža epidemioloģijas pēdējās desmitgades tendences

*Pēteris Vaganovs<sup>1</sup>, Kristaps Bokums<sup>1</sup>, Juris Plonis<sup>1</sup>,  
Edvīns Mīklaševičs<sup>2</sup>, Ivars Geldners<sup>1</sup>,  
Egils Vjaters<sup>1</sup>, Jānis Gardovskis<sup>1,2</sup>*

<sup>1</sup> Paula Stradiņa Klīniskā universitātes slimnīca, Uroloģijas centrs, Latvija  
<sup>2</sup> Rīgas Stradiņa universitāte, Medicīnas fakultāte, Latvija

**Ievads.** Nieres šūnu vēzis ir biežākais sastopamais histoloģiskais audzēja variants nierē, sastādot no 80% līdz 85% no visām primāri diagnosticētajām nieres audzēju formām. Nieres šūnu vēža epidemioloģija variē atkarībā no ģeogrāfiskā novietojuma, vecuma un dzimuma, rases. Augstāka incidence vērojama ASV, kā arī Rietumeiropas valstīs. Pēdējā desmitgadē atklāto nieres šūnu vēža gadījumu skaitam ir tendence palielināties.

**Darba mērķis.** Analizēt nieres šūnu vēža incidenci, prevalenci, mortalitāti, biežākos nieres vēža riska faktoros un to izmaiņas pēdējo desmit gadu laikā, salīdzinot ar vidējiem datiem ASV un Eiropā.

**Materiāls un metodes.** Izmantojot P. Stradiņa Klīniskās universitātes slimnīcas un Nacionālā veselības centra onkoloģisko slimnieku datu bāzi no 1999. gada līdz 2011. gadam, atlasīti pacienti, kuriem histoloģiski apstiprināts nieres šūnu vēzis. Pētījuma analizē iekļauta informācija par nieres šūnu vēža incidenci, prevalenci, histoloģiskajām formām, audzēju stadijām un izmantoto ārstēšanas taktiku, kā arī izmaiņām pēdējā desmitgadē.

Iegūtie dati analizēti *SPSS 19.0* un *Microsoft Excel 2010* programmā.  $p < 0,05$  vērtība uzskatāma par statistiski ticamu.

**Rezultāti.** Laika periodā no 1999. gada līdz 2011. gadam nieres šūnu vēzis diagnosticēts 24 917 pacientiem, no tiem 12 334 vīrieši un 12 583 sievietes ( $p > 0,05$ ). Nieres šūnu vēža incidence ir pieaugusi no 15,08 gadījumiem uz 100 000 iedzīvotāju 1999. gadā līdz 20,25 pacientiem uz 100 000 iedzīvotāju 2011. gadā. Prevalence pieaugusi no 67,60 gadījumiem 1999. gadā līdz 130,14 gadījumiem 2011. gadā ( $p < 0,05$ ). Nieres vēža mortalitāte ir vidēji 197,18 pacienti gadā. Atkarībā no audzēja stadijas statistiski ticami ir pieaudzis 1. stadijā diagnosticēto vēža formu skaits – no 7 pacientiem 1999. gadā līdz 141 pacientam 2011. gadā ( $p < 0,05$ ) un sarucis 3. stadijā diagnosticēto nieres šūnu vēža skaits. Pielietotā ārstēšana 64% gadījumu ir ķirurģiska ārstēšana, 25% – simptomātiska paliatīva terapija un 11% gadījumu – cita veida terapija.

**Secinājumi.** Atklāto nieres šūnu vēža gadījumu skaitam Latvijā pēdējā desmitgadē ir tendence pieaugt. Uzlabojoties radioloģiskajām diagnostikas metodēm, pieaug agrīnās stadijās diagnosticēto nieres vēža šūnu skaits. Terapijā pēdējā desmitgadē “zelta standarts” joprojām ir ķirurģiska ārstēšana.